

Budapest székesfőváros közönsége méltón ünnepelte Jókai emlékét

Hivatalos ünnep a Jókai-szobornál és Jókai sirjánál Rákosi Jenő és Zilahy-Kiss Jenő beszéde

(A Nemzeti Ujság Tudósítójától.) Gyönyörű koratavaszi időben ünnepelte ma Budapest székesfőváros közönsége a Jókai szobránál és kinn a temetőben Jókai sirjánál a nagy magyar mesemondó emlékét. A Jókai centenárium fontosságához méltó volt ez az ünnep, mely mindvégig emelkedett hangulatban folyt le és minden beszéd, minden koszorú ennek a meghatott ünneplésnek őszinte megnyilatkozása volt. A ragyogó égbolt alatt zászlódisz, embertömegek fekete sokasága, verőfény ömlik el az ünneplők tömegei felett, csak kültő érdemel ilyen szép, verőfényes, tavaszi ünnepet és csak költőt ünnepelhetnek ilyen őszinte, igaz szívvel ezrek és ezrek, akiknek mind adott ajándékot a költő meséiből, álmaiból, fantáziájából és boldog órákat könyvei gyönyörűségéből.

A Jókai-szobornál

A zászlókkal, virágokkal és drapériákkal gazdagon és izlésesen díszített Jókai-téren lefolyt ünnepségről részletes tudósításunkat itt adjuk.

A Jókai-szobor körül rendőr-kordon zárja el a teret, a kordonon keresztül csak a székesfőváros meghívóival juthat be a közönség. A székesfőváros 2000 meghívót küldött szét, melyben a Jókai-centenárium bizottság, az egyetemi ifjúság és a főváros előkelőségein kívül meghívták a társtörvényhatóságokat és az összes egyesületeket és társaságokat. A Jókai-szobor körül a főváros díszbe öltözött huszárjai sorakoztak.

A Jókai-szobor körül felállított fehér oszlopok a főváros címereivel és zászlókkal voltak díszítve a szobor háttérét hatalmas kárpit képezte, amely eltakarta a térnek szobor-mögötti részét. A szoborral szemben a cserkészeknek nagy csapata állt sorfalat a teret környező ablakok szőnyegekkel voltak díszítve. A rendet a kivezényelt hetven főnyi rendőrség élén *Barna Béla dr.*, rendőrfőtanácsos tartotta fenn.

A közönség körében jelen voltak *József főherceg*, *József Ferenc dr.* és *Albrecht főhercegek*, *Klebsberg Kunó gróf* kultuszminiszter a kormány képviseletében, a székesfővárost a tanács élén *Sipőcz Jenő dr.* polgármester, *Folkusházy Lajos* és *Zilahy-Kiss Jenő* alpolgármesterek képviselték s ott voltak *Schöberl Ervin*, *Puréhl Győző*, *Vajna Ede* tanácsnokok, továbbá *Hovszky János* és a törvényhatósági bizottság számos tagja. A nemzetgyűlés részéről *Zsitvay Tibor* alelnök, *Karastáth Jenő dr.*, a nemzetgyűlés házmagya és több képviselő, köztük *Benedek János*, *Heinrich Ferenc* és még számosan. A Magyar Tudományos Akadémia nevében *Berzeviczy Albert*, *Balogh Jenő*, *Fogarassy Vagl József dr.* és *Ballagi Aladár*, a Petőfi-Társaság részéről *Petry Mór*, *Pakots József* és *Havas István* jelentek meg. A Magyar Nemzeti Szövetséget *Lampérth Géza* képviselte, a nemzeti hadsereg részéről pedig *Ludwig Gyula* tábornaszórnagy, *Zechenmayer József* vármőrségi főparancsnok és tóthvárosi *Asboth* lovassági felügyelő vezetésével tiszti küldöttség vett részt az ünnepségen. Ott voltak még: *Guőry Lóránt*, *Kovács Dénes*, *Sümegei Vilmos*, *Roessner Ervin* báró, *Rexa Dezső*, *Czettler Jenő*, a közigazdasági egyetem rektora a rektori jelvényekkel, sipeki *Balázs Béla* stb.

A család részéről öz. *Jókai Mór*né, *Nagy Bella* két nővérével jelent meg és ott volt *Feszy Árpádné* sa. *Jókai Róza* és *Feszy Mása*.

A Jókai-sirjánál

A sirtnél, melynek környéke délszaki növényekkel volt díszítve, elborították a koszorúkat. Legfelül egy hatalmas halványzöld szalaggal díszített koszorú a következő felirattal: *Mása és Róza*. Mellette a székesfőváros virágdíszes koszorúja a főváros színeit viselő szalagon ezzel a felirattal: *Jókai Mór*nak, a halhatatlan írónak — *Budapest székesfőváros közönsége*. Az ünnepély a Budai Dalárda által előadott nemzeti Hisszekeggel vette kezdetét.

Ezután *Zilahy Kiss Jenő* alpolgármester mondott beszédet, melyben kiemelte, hogy mikor Jókai annakidején Pestre került, az ország állapota körülbelül olyan szomorú volt, mint a mai, most 100 év elmúltával. Akkor is Jókai lánglelke buzdította az ifjúságot és ugyanezt teszi most is, amidőn újból szükségünk van erőt adó lánglelkek buzdítására. Mi mindannyian érezzük most nemcsak a regényeit és irásait, hanem őt magát a költőt, aki most is lelkesít bennünket. *Jókai Mór* soha-

semmi buzdította a fenségek érkezését s ezután kezdetét vette az ünnepély. A főváros szolgálatában álló szellemi munkások, főleg tanárok és tanárnőkből álló Székesfővárosi Énekkar *Karvaly Viktor* vezetésével adta elő a Himmuszt, amelyet a főhercegek és a katonatisztek tisztelegve, a közönség pedig levett kálappal hallgatott végig.

Ezután *Zilahy-Kiss Jenő* mondotta el a főváros közönsége nevében kegyeletos beszédét, miközben elhelyezte a szobor talapzatára a főváros színeivel díszített babékoszorút.

Beszédében *Jókai Mór* közéleti hatását ismertette, különösen pesti vonatkozásban. Kiemelte *Jókai Mór*nak polgári viszonyát a fővárosban és azt, hogy 79 évéből 47-et Budapesten töltött. Mint székesfővárosi polgár, ki egyúttal háztulajdonos volt, az egész város polgárságának szeretetét élvezte egész életén keresztül és a város hálájának jeléül egyik utcáját is róla nevezte el, szobrot emelt neki, de vajmi kevésnek tartja a szónok a főváros elismerését *Jókai* érdemeihez képest. *Jókai* egész életén és irásain általában végigvonult a rög, a haza és a székesfőváros iránt érzett szeretete. Regényeinek a tárgyát a legtöbb esetben a fővárosból, különösen a főváros történelmi multjából merítette és úgy Pest, mint Buda történetét igen sokan *Jókai* írásából ismerheték meg. Behatóan ismertette ezután a szónok *Jókai* irodalmának hatását Budapest polgárságára és megállapítja, hogy *Jókai* nagysága igazi történelmi nagyság, ami az idők folyamán mindig nagyobbra és nagyobbra fog nőni, egyre hatalmasabb lesz és idővel fog csak elkristályosodni az ő igazi nagysága.

Zilahy-Kiss Jenő költői szárnyalású beszédét a hallgatóság zajos tetszésnyilvánítással fogadta.

Rákosi Jenő beszéde

Ezután *Rákosi Jenő*, az Országos Jókai Centenárium Bizottság elnöke lépett a szónoki emelvényre.

Rákosi beszédében köszöntötte a közönséget s köszönti azt a napot, amelyen a főváros koszorút helyez *Jókai* emlékére, de köszönti azt a verőfényes ünneplőnapot is, amely most bearanyozza *Jókai* emlékét. Bizik abban, hogy a magyarság reménytelő napja sohasem fog lenyugodni. Nem bír ki *Jókai* érdemeinek méltatására, de költői szavakkal emlékezik meg *Jókairól*, kinek munkássága — szerinte — olyan hatalmas, hogy ha mindazt a sok betűt, amely az ő neve alatt magyarul és tizenegy európai nyelven megjelent, esőcseppre változtatná át a Teremtő, akkor olyan tavaszi, májusi eső hullna a magyar földekre, amely mindent megtermékenyítene. Ha pedig *Jókai* minden sorát egymás mellé állítanók, be lehetne foglalni, körül lehetne övezni Nagy-Magyarország összes határait a *Jókai* sorából összeállított szegéllyel s ha ezeket a sorokat a határra dirigálnók, ez olyan védőbástyát képezne a régi magyar határokon, amelyen megtörne minden idegen beavatkozás s ez győzelmet jelentene, Magyarország feltámadását s reményeink beváltását.

*Rákosi Jenő*nek nagy tetszéssel fogadott beszéde után a Székesfővárosi Énekkar elénekelt *Kacsóh Pongrác* „Honfida!”-át, mely után a nagyszámú közönség a Kerepesi-uti temetőbe vonult, ahol *Jókai* sirjánál folytatódott az emlékünnepe.

sem buzdította a magyarságot, hogy harcra tüzelte volna, de az elmulhatatlan nagy hazaszeretetre tanított és ezzel kötelességeket véselt be minden jó magyarnak a szívébe. A székesfőváros háláját, elismerését és köszönetét tolmácsolja *Jókai* hamvainál *Zilahy Kiss Jenő* és annak a reményének ad kifejezést, hogy *Jókai* tanításai, igéi, termékeny talajra hullanak.

Zilahy Kiss Jenő lendületes beszéde után *Rákosi Jenő* lépett az emelvényre és többek közt a következőket mondta: Kijöttünk a tomboló élethől ide, ahol a halál uralkodik. Odabent a fényből, a dicsőségből vettünk részt, idekint *Jókai* nyugszik sirjának magányában. Vegyünk példát *Jókai* életéből — mondotta *Rákosi* — és legyünk méltók öhozzá. Tanuljunk tőle lelkesedni és a hazát szeretni.

Rákosi Jenő beszéde után a Budai Dalárda a Szózatot énekelte el és a közönség csöndben szétoszlott.